

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет/інститут
Навчально науковий інститут мистецтв**

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Архітектура сучасності: остання третина XX – початку XXI століття

Рівень вищої освіти – ____ третій (освітньо-науковий)_____
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітня програма образотворче мистецтв, декоративне мистецтво, реставрація
(доктор філософії)

Спеціалізація образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

Спеціальність 023 образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “26” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Архітектура сучасності: остання третина XX – початку XXI століття
Викладач (-і)	Бабій Надія Петрівна
Контактний телефон викладача	066 8164783
E-mail викладача	nadiia.babii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Стационар, заочна
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	консультації до самостійної роботи проводиться на практичних заняттях; з приводу деталей виконання завдань онлайн у месенджерах, емейлом у межах робочого часу викладача.
2. Анотація до курсу	
<p>ОК «Архітектура сучасності: остання третина XX – початку XXI століття» належить до циклу дисциплін вільного вибору аспіранта. Основна спрямованість дисципліни визначається професійним сприйняттям сучасної архітектури як важливої частини об'єктивних змін не лише середовищної картини, а й світоглядної. Спрямованість дисципліни направлена на визначення місця архітектурного об'єкту в системі культурних цінностей, що має стосунок до конкретного міста, регіону, країни, людства загалом; належності до певного проміжку часу, громадського призначення; має ознаки інтервентності чи гармонізації по відношенню до попереднього простору. Об'єктом вивчення дисципліни є архітектурні споруди США, ОАЕ, Австралії, Південно-східної Азії, Західної Європи та України останньої третини XX – початку XXI століття, предметом - соціальні й філософські проблеми, які стимулюють перетворення в сучасній архітектурі. Курс поглибить вміння аспірантів обирати методи дослідження у відповідності до певної тематики наукової роботи, а також практичні навички написання різної форми статей, праці з науковими джерелами тощо.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Оволодіння знаннями про провідні течії сучасної архітектури; розуміння глибинних процесів архітектурної творчості, що базуються на соціальних, економічних і політичних засадах суспільства, а також на філософських моделях світогляду.</p> <p>Завдання навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> - навчити аспіранта-мистецтвознавця аналізувати сучасну архітектуру з огляду на функціональну спрямованість, громадянське призначення, філософсько-світоглядні концепції суспільства в цілому й окремих його представників. - навчити аспіранта фахово оцінювати архітектурні об'єкти, ідентифікувати архітектурні ансамблі з певним періодом, автором проекту, стилем, філософською і науковою концепцією. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>За ОП аспіранти мають удосконалити на ОК такі загальні компетентності:</p> <p>ЗК-1. Здатність до пошуку, оброблення, компетентного відбору інформації з різних джерел для професійної діяльності та власного наукового дослідження</p> <p>ЗК-2. Здатність до критичного та абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-3. Здатність проведення власного наукового дослідження на відповідному фаховому рівні та усвідомлення його актуальності для національного та світового мистецтва.</p> <p>ЗК-5. Здатність написання українською та іноземною мовами власних наукових публікацій різного змісту та обсягу.</p>	

ЗК-6. Здатність дотримуватися кодексів професійної етики та виявляти ініціативу в науково-організаційній діяльності.

Фахові компетентності:

ФК-1. Здатність виконувати оригінальні дослідження на основі ґрунтовного розуміння історії й теорії образотворчого, декоративного мистецтва та збирати необхідну інформацію.

ФК-2. Володіти методологією проведення наукових досліджень у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та методами атрибуції, експертизи, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури.

ФК-3. Здатність систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію у сферах культури і мистецтва та формулювати обґрунтовані висновки, відповідні до поставленої мети та завдань

ФК-4. Вміння писати наукові статті, анотації.

ФК-7. Здатність до наукового спілкування та ведення наукової дискусії, аргументування власних думок.

ФК-8. Здатність викладати фахові дисципліни у закладах вищої освіти, проектувати освітні програми та розробляти методики викладання мистецьких дисциплін для різних аудиторій в поза академічній аудиторії.

Що на практиці буде втілено у такій формі результатів навчання:

ПРН -1. Глибокі знання з історії й теорії мистецтва наукового пізнання, що необхідні для проведення наукового дослідження на основі розумінням історичних, геокультурних та етнопсихологічних чинників мистецьких процесів (*знати теорію та історію містобудівництва й архітектури, розуміти і бути готовим пояснити значення та актуальність власного наукового дослідження з тематики ОК*);

ПРН - 2. Глибокі знання принципів логіки, основних мистецтвознавчих понять, вміння застосовувати фахову мистецтвознавчу термінологію (*фахово володіти науковою термінологією, розуміти призначення сучасної архітектури в сукупності з іншими видами мистецтва*); *аналітично провести дослідження об'єктів та предметів для індивідуальних наукових досліджень з курсу*).

ПРН -4. Глибокі знання про художній образ як базову основу мистецтва та розуміння специфіки його вирішення в різних видах образотворчого й декоративного мистецтва; про особливості видів декоративного мистецтва та основні концепції вітчизняного й світового декоративного мистецтва (*готовність демонструвати загальні та локальні історико-культурні та мистецькі зв'язки щодо особливостей конкретного об'єкту сучасної архітектури, визначеного індивідуальним завданням*).

ПРН - 5. Вміння аналізувати, систематизувати, критично оцінювати доробок попередніх учених (*вміння працювати з каталогами, науковими журналами, електронними ресурсами для пошуку аналогів досліджуваного об'єкту індивідуального завдання, вміти знайти основні наукові дослідження з атрибуції аналогів, культурного періоду; здатність індивідуально продумувати інформаційне та візуальне наповнення статті за завданням з курсу*);

ПРН -6. Вміння рецензувати, коментувати, цитувати наукову літературу, в тому числі іноземною мовою (*вміння знаходити, подавати інформацію про характерні особливості об'єкту, за якими можливо здійснити атрибуцію, здатність індивідуально продумувати інформаційне та візуальне наповнення різних варіантів статей, повідомлень, анотацій, тез, презентацій; вміти самостійно оформляти та готувати до друку різні варіанти статей, анотацій*).

ПРН - 8. Володіти основними методами атрибуції, експертизи та реставрації творів образотворчого та декоративного мистецтва (*для виведення попередньої інформації про об'єкт вміти застосовувати методи аналізу, візуалізації, спостереження, синтезу, узагальнення, дедукції та індукції. Залучати спеціальні методи дослідження відповідно до індивідуального завдання*)

ПРН -10. Вміння створювати презентації та використовувати різноманітне технічне обладнання для популяризації власних наукових досліджень серед наукової спільноти та зацікавленого кола.

ПРН -11. Вміння вільно презентувати результати досліджень, обговорювати, вести наукову дискусію з фахівцями й нефахівцями про наукові та прикладні проблеми образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації державною та іноземною мовами (*вміти формулювати тему, анотації до індивідуального завдання з курсу при підготовці презентації; адекватно ілюструвати усні доповіді; грамотно і доцільно застосовувати у виконанні наукових проектів засоби комп'ютерного програмного забезпечення*).

ПРН - 12. Здатність писати, рецензувати наукові статті, в тому числі іноземною мовою у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях; підготувати дисертаційну роботу і представити її до захисту відповідно до чинних вимог (*вміти написати анотацію, тези, частину статті державною та іноземною мовами для індивідуального завдання з тем ОК*).

ПРН - 14. Дотримання принципів академічної доброчесності, правових основ дослідницьких робіт, законодавства України в галузі культури, мистецтва та охорони пам'яток (*розуміти, що знайдена та запозичена інформація, візуальні джерела, атрибуція, інше є частиною інтелектуальною власністю й вимагають*

<i>обов'язкового посилання на першоджерело).</i>					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			20		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			10		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність		Курс(рік навчання)	Нормативний / вибіркового	
3	023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація		2	вибіркова	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Поняття цілісності в архітектурному й філософському аспектах	4 год лекції, 2 год.семінарське, 10 год. самостійних	№ 1,4,5,7	Завдання 1. 10 год. Семінар 1.	10 10	1-3-й тиждень теоретичного навчання
Тема 2. Постмодернізм і новітні напрямки архітектурної теорії на межі XX і XXI ст	6 год лекції, 2 год.семінарське, 20 год. самостійних	№ 7, 8,9,10,11,12,13,14	Завдання 2-3. 20 год. Семінар 2.	10+10 10	4-7-й тиждень теоретичного навчання
Тема 3. Трансформація поняття естетики міського середовища в контексті європейських урбаністичних пріоритетів	6 год лекції, 4 год. семінарське, 20 год. самостійних	№ 1,2,7,10,11,12,14,19,22	Завдання 4-5. 20 год. Семінар 3,4.	10+10 10	8-12-й тиждень теоретичного навчання
Тема 4. Принципи переходу порядку минулого через сучасне в майбутнє	4 год лекції, 2 год. семінарське, 10 год. самостійних	№ 2,3,7,8,12,17,21,22	Завдання 6. 10 год. Семінар 5.	10 10	13-15-й тиждень теоретичного навчання
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу		Шкала оцінювання: національна та ECTS			
		Сума балів		Оцінка за національною шкалою	

	за всі види навчальної діяльності	цінка CTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
	90 – 100	A	відмінно	зараховано	
	80 – 89	B	добре		
	70 – 79	C			
	60 – 69	D	задовільно		
	50 – 59	E			
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
	0 -25		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Залікова оцінка виставляється підсумком балів (100 балів максимум) сумарно за підсумками оцінювання роботи на семінарських заняттях та за практичні завдання (самостійні), виконані в повному обсязі. За умови відсутності аспіранта на деяких семінарських заняттях, робота може бути перезарахована за підсумками самостійного опрацювання та представлення у форматі презентації чи есе. Основними способами контролю на семінарських заняттях є індивідуальне та фронтальне опитування, тестові завдання, обговорення у групі проблемних питань, аналіз ситуативних завдань. Кожен семінар має окремий блок різних варіантів контрольної роботи, що оцінюється 10 балами. Аспіранти на кожну тему мають індивідуальне науково-дослідне завдання (по 10 балів за кожне). За невчасно здані завдання (відповідно до графіку) знімається по 4 бали з кожного.

Вимоги до письмової роботи	<p>Самостійні завдання науково-дослідницького спрямування курсу розробляються викладачем на початку семестру для кожного аспіранта індивідуально з урахування тематики його дослідницьких угодобань та теми дисертації. Загальні критерії оцінок письмових завдань:</p> <p>“відмінно” – здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичними положеннями і термінологією; повно, логічно і послідовно розкриває зміст поставленого завдання відповідно до тематики та рівня складності державною та іноземними мовами; правильно застосовує одержані теоретичні знання для письмового викладу матеріалу; демонструє уміння робити узагальнення і висновки, використовуючи зібрану джерельну базу;</p> <p>“добре” – здобувач вищої освіти достатньо володіє понятійним апаратом; демонструє уміння комплексно вирішувати поставлене письмове завдання; загалом правильно розкриває основний зміст теми науково-дослідницького завдання; уміє логічно, послідовно, висловити власну думку щодо об'єкту досліджуваного візуального мистецтва, робити висновки та узагальнення; у тексті допускає незначні неточності;</p> <p>“задовільно” – здобувач вищої освіти частково володіє ключовими поняттями та термінами; зміст окремих питань індивідуального завдання викладає частково, непослідовно; під час розкриття окремих теоретичних положень письмового завдання серйозні помилки, неточності;</p> <p>“незадовільно” – здобувач вищої освіти не може розкрити зміст основних понять тематики індивідуального завдання; не вміє логічно обґрунтувати теоретичні положення теми; допускає принципові помилки при викладі тексту завдання.</p>
Семінарські заняття	<p>Загальні критерії оцінок форм контролю семінарських:</p> <p>“відмінно” – здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичними положеннями і термінологією; повно, логічно і послідовно розкриває зміст питання; творчо підходить до вирішення поставлених завдань; правильно застосовує одержані теоретичні знання для розв'язання практичних завдань; демонструє уміння робити узагальнення і висновки, використовуючи джерельну базу;</p> <p>“добре” – здобувач вищої освіти достатньо володіє понятійним апаратом; демонструє уміння комплексно вирішувати завдання; правильно розкриває</p>

	основний зміст матеріалу; уміє логічно, послідовно, висловити власну думку, робити висновки та узагальнення; у відповіді допускає незначні неточності; “задовільно” – здобувач вищої освіти частково володіє ключовими поняттями та термінами; зміст окремих питань викладає частково, непослідовно; під час розкриття окремих теоретичних положень допускає серйозні помилки, неточності; “незадовільно” – здобувач вищої освіти не може розкрити зміст основних понять; не вміє логічно обґрунтувати теоретичні положення; допускає принципові помилки при виконанні більшості завдань, передбачених програмою
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність успішно виконаних індивідуальних науково-дослідницьких робіт з курсу.

7. Політика курсу

Під час навчання аспірантам створюється атмосфера та умови максимально подібні до реальної науково-дослідницької праці. Не допускається використання чужої інтелектуальної власності, відслідковується викладачем плагіат. На цьому курсі політика академічної доброчесності є принципово важливою. Будь яка робота, яка виконана не вами, але вивдаєте її за власну вважатиметься крадіжкою, розглядатиметься академічною комісією і може мати негативні наслідки для вашого подальшого навчання. ПНУ розділяє фундаментальні цінності академічної доброчесності: Чесність, Довіра, Справедливість, Повага та Відповідальність. Кожен учасник освітнього процесу в університеті несе персональну відповідальність за дотримання академічної доброчесності.

Допускаються пропуски занять з поважних причин. У випадках таких пропусків семінарських занять аспірантам надається можливість перездати семінар у формі есе чи реферату

8. Рекомендована література

1. Білоконь Ю.М. Регіональне планування. Теорія і практика К.: Логос, 2003. 246с.
2. Вадімов В.М. Особливості просторового планування в умовах інтегрованого розвитку міст України. Практичний коментар. Полтава: Дивосвіт, 2019. 132с.
3. Панченко Т.Ф. Ландшафтно-рекреаційне планування природно-заповідних територій. Монографія. К.: Логос, 2015. 176с.
4. Фомін І.О. Основи теорії містобудування. Підручник. К.: Наукова думка, 1997. 192с.
5. Панченко Т.Ф. Культурні ресурси як основний чинник сталого розвитку туризму. Досвід та перспективи розвитку міст України. *Культурологічні аспекти містобудування*. Вип. 24. К.: ДП УДНДПІМ «Діпромiсто» імені Ю.М. Білоконя. 2013.
6. Родичкин И.Д. Человек, среда, отдых. К.: Будівельник, 1977. 160с.
7. Жмурко Ю. В. Конспект лекцій з курсу «Теорія та критика сучасної архітектури» (для студентів 5 курсу денної форми навчання за напрямом 6.060102 (1201) «Архітектура» спеціальності «Містобудування») Х.: ХНАМГ, 2011. 110 с.
8. Габричевский А. Г. Теория и история архитектуры: Избранные сочинения К., 1993. 302 с.
9. Юрик Я. Засоби збереження пам'яті в архітектурному середовищі міст. У *Інноваційні підходи к развитию литературы, лингвистики, культуры, искусства и философии*: Одесса: КУПРИЕНКО СВ, 2015. 129 с. С.87-95. 13.
10. Abel С. Architecture and Identity. Oxford: Architectural Press, 2000. 270 p.
11. Юрик Я.М. Дизайн міського середовища : навч. посібник [рукопис]. Львів, 2011. 250 с.
12. Шубович С. Гуманитарные и экологические проблемы архитектурного образования Досвід та перспективи розвитку міст України : зб. наук. пр. К. : “Діпромiсто”, 2011. С.63–71. Вип. 19.
13. Криворучко Н. Феномен історичного центру міста (системний підхід і врахування "фактора людини": проблемний аспект). *Коммунальное хозяйство городов*. Харків.: ХНАМГ, 2002. Випуск 36. Серія: Технічні науки та архітектура. С.149-152.
14. Тимохін В. Просторово–часова концепція та ідеологія розвитку сучасного міста. *Архітектура* . Л. : Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2003. № 483. Співвідношення категорій містобудування та ідеологій. С. 306–313.
15. Криворучко О. Ю. Сучасна архітектура. Термінологічний словник. Львів: Вид. нац. Ун-ту «Львівська політехніка», 2008. 136 с.
16. Панченко Т.Ф. Туристичне середовище, природа, архітектура, інфраструктура (монографія) / Т.Ф. Панченко. – Київ: Логос, 2009. – 176с.
17. Лесик О.В. Замки та монастирі України. Львів: Світ, 1993. 173с.
18. Осиченко О. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Архітектурні стилі ХХ століття». Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 28 с
19. Тимофієнко В.І. Архітектура і монументальне мистецтво: Терміни та поняття / Академія мистецтв України.

- Інститут проблем сучасного мистецтва. Київ: Видавництво Інституту проблем сучасного мистецтва, 2002. 472с.
20. Черкес Б. Архітектура сучасності [Електронний ресурс] / Б.Черкес, С. Лінда. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 384 с. – Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/920000/>
 21. Siemianczuk H. Z problematyki Wschodnioeuropejskiego zamku w średniowieczu. Zamek i dwor w średniowieczu od XI do XV wieku / Pod red. Jacka Wiesiołowskiego. Poznań, 2001. s.63-64
 22. Європейська хартія міст II (Маніфест нової урбаністики) Прийнята Конгресом в ході його 15-ої Пленарної сесії 29 травня 2008 р. в Страсбурзі. <http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Principle-9-European-chart.pdf>
 23. Цепкова, Д. Урбан-лікнеп: Лейпцизька хартія. <https://www.prostranstvo.media/uk/urban-liknep-lejpczyzka-hartiya/>

Викладач Надія БАБІЙ
доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва